

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Hasan Erol ve Arkadaşları

O L A Y : 15.1.1979 günü sanıklardan Ali Erol ve Hasan Erol'un, amcalarının oğlu Fuat Erol'un münibüsünü taşlamaları sonucu yakın akraba olan iki aile arasında çıkan kavgada Hasan Erol, Ali Erol, Mustafa Altunkaya ve Tefvik Altunkaya'nın tabancalarını çekerek ateş ettikleri, bunun sonucunda Hasan Erol'un Cemil Vural ve annesi Ayten Vural'ın ölümüne sebebiyet verdiği, sanıkların ateş etmeleri sonucu müstakil faili belli olmayacak biçimde Gülsüm Vural'ın ağır şekilde yaralandığı, ayrıca Fuat Erol, Osman Özdemir ve Fatma Kaya'nın da sanıkların attığı kurşunlarla yaralandıkları, daha sonra Ümmühan Erol'un evinde kapıları kapatarak jandarmalar gelene kadar gerekli önlemleri aldıkları, yapılan tüm aramalara karşın sanıkların kullandıkları tabancalardan sadece bir tanesi ile 2 adet şarjör, 3 dolu mermi ve 8 adet atılmış boş kovan ve Ümmühan Göktaş üzerinde de 9 adet dolu yabancı kökenli mermi ele geçirildiği biçiminde olayı anlatan Uşak Ulubey C.Savcılığı'na düzenlenen talepname ile Sorgu Yargıçlığına kamu davası açılmıştır.

Yargıtay 3.Ceza Dairesi, 4.4.1979 günlü, 1877/3483 sayılı kararla, sanıkların bir yüküyalı köyünde işlenen suçlardan dolayı, psikolojik etkinin halen devam ettiği, sanıkların cezaevinden adliyeye götürülüp getirilmelerinde kargaşalık çıkabileceği kuvvetle muhtemel bulunduğu ve kamu güvenliği düşüncesi ile davanın Çankırı Sorgu Hakimliği'nce naline karar vermiştir.

Çankırı Sorgu Hakimliği, 9.7.1979 günü, esas 1977/11-12 sayı ile;

1-Sanıklardan Hasan Erol'un, Cemil Vural ve Ayten Vural'ı öldürmekten dolayı TCK'nun 450/5.,

2-Sanıklardan Hasan Erol, Ali Erol, Mustafa Altunkaya, Ali Bulut ve Tefvik Altunkaya'nın faili belli olmayacak biçimde Fuat Erol, Gülsüm Vural, Fatma Kaya ve Osman Özdemir'i öldürmeye teşebbüs suçundan dolayı ve her sanık için ayrı ayrı tatbik edilmek üzere

a) Fuat Erol'u öldürmeye teşebbüs suçundan TCK'nun 448., 62., 463.,

b) Gülsüm Vural'ı öldürmeye teşebbüs suçundan TCK'nun 448., 62., 463.,

c) Fatma Kaya'yı öldürmeye teşebbüsten (ayrı ayrı tatbik edilmek üzere) 448., 62., 463.,

d)Osman Özdemir'i öldürmeye teşebbüsten TCK'nun 448.,62.,463.,

3-Sanıkların tabanca taşımaları suçundan ayrı ayrı 6136 sayılı Yasa'nın 13.,

4-Sanıklardan Ümmühan Göktaş'ın eylemine uyan TCK'nun 448.,65/3.,296., ve 6136 sayılı Yasa'nın değişik 13.

Maddeleri uyarınca cezalandırılmaları üzere haklarındaki son soruşturmanın Çankırı Ağır Ceza Mahkemesince açılıp yapılmasına karar vermiştir.

Çankırı Ağır Ceza Mahkemesi,25.9.1980 günü,esas 1979/65,karar 1980/86 sayı ile sanıkların eylemlerinin siyasal ve ideolojik amaçlı ve sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin olduğu ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan davalarla ortak ve genel amaç içerisinde bağlantılı bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi,15.12.1980 günü,esas 1980/1252 sayı ile;sanıklara atılı suçların,1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/a. maddesinde belirlenen sürede işlenmediği ve adli yargının görevli olduğu düşüncesi ile duruşmayı erteleyerek 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

Uyuşmazlık Mahkemesi 9.3.1981 günü,1980/995 esas,1981/115 karar sayı ile; sanıklara atılı suçların,siyasal ve ideolojik amaçla işlenmiş olduğunu belirleyen ve sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin bulunduğunu gösteren hiç bir belge ve dosya rastlanmadığı,olayın güncel bir zabıta olayı görünümünde bulunduğu gerekçesi ile davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğine karar vererek görev sorumluluğunu kesin olarak çözümlenmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi kararını alan Çankırı Ağır Ceza Mahkemesi,yargılamaya devam ettiği sırada Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığından,Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde davanın bakılmasına lüzum görülüp görülmediğinin sorulmasına karar vermiş,bunun üzerine 16.9.1982 günü esas 1981/57,karar 1982/52 sayı ile;ikinci kez görevsizlik kararı vererek dosyayı sıkıyönetim askeri savcılığına göndermiştir.

Dosya kendisine gönderilen İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi,18.3.1983 günü,1982/447 esas sayı ile;Çankırı Ağır Ceza Mahkemesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kesin kararına rağmen komutanlığın görüşü uyarınca görevsizlik kararı vererek dosyayı gönderdiği,Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev konusunun kesin olarak halletilmesiyle ilgili bir davada artık yargı mercilerince yeniden görevsizlik kararı verilemeyeceği, kaldığı adı geçen sanıklar hakkında sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmekte olan bir dava bulunmadığının İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinin yazıları anlaşıldığı gerekçeleriyle görevsiz olduğu kanısına vardığını belirterek,2247 sayılı

sa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Ali Suat Erko Yaşar Çiftçioğlu, Osman Kayacan ve Ergun Argon'un katılmaları ile yapılan 9.5.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun yasa ve yöntem aykırı Adli Yargı yeri kararının kaldırılması gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Yukarıda açıklandığı gibi, Çankırı Ağır Ceza Mahkemesi ile Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi arasında oluşan görev uyuşmazlığı, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 9.3.1981 günlü, esas 1980/995, karar 1981/115 sayılı kararı ile Adli Yargı yeri görevli olduğuna karar verilerek, Çankırı Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararı kaldırılmış ve görev sorunu kesin olarak çözüme bağlanmıştır.

Çankırı Ağır Ceza Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kesin kararı üzerine yaramaya başlamış, fakat bir süre sonra Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığından görüş sorulmuştur. Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığına da dosyanın görevsizlik kararı verilerek Askeri Savcılığa gönderilmesi istenmiş, Çankırı Ağır Ceza Mahkemesi tarafından dosya önce Askeri Savcılığa sonra da İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi yerine 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'ne gönderilmiştir. 1 Numaralı Askeri Mahkemece sanıklar, mağdurlar ve müdahiller hakkında 2 Numaralı Mahkemede bir dava bulunup bulunmadığı sorulmuş adı geçenler hakkında açılmış bir davanın bulunmadığı bildirilmiştir.

Bunun üzerine, sıkıyönetim komutanlığı askeri mahkemesi 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

Anayasa'nın 158., ve 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddelerinde yer alan ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Adli, İdari ve Askeri Yargı merciileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili bir yüksek mahkeme olduğunu belirten hüküm, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığını ve niteliğini simgelenmektedir.

Ayrıca anılan Yasa'nın 28. maddesinde "ilgili yargı merciileri ile bütün mahkemeler, kuruluş ve kişileri mahkeme kararlarına uymak, geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler". biçimindeki hüküm ile 20. maddedeki "daha önce Uyuşmazlık Mahkemesi'nce yargı merciisi belirtilmiş olan bir davada, temyiz incelemesi yapan yüksek mahkeme davaya bakan mahkemelerin görevi dışında olduğu kanısına varırsa, incelediği kararı bozacak yerde incelemeye erteleyerek yargı merciinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurur" hükmüyle

verebilir."biçimindeki hükümler de kararlarımızın bağlayıcılığını bir kez daha açıkça ortaya koymaktadır. Yüksek Mahkemeleri dahi bağlayan Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının, onların yargısal denetimine bağlı olan derece mahkemelerini de bağlayacağı hususunda kuşkuya yer bulunmamaktadır.

Görülmekte olan bu davada; görev uyuşmazlığının doğması halinde, suçun sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara veya sıkıyönetim ilan ve faaliyetlerine ilişkin olup olmadığını belirlemek, Anayasa'nın 158., ve 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddeleri gereğince Uyuşmazlık Mahkemesinin görev ve yetki alanına girmektedir.

Kaldığı; dava konusu olayda, Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün 9.3.1981 gün, esas 1980/995, karar 1981/115 sayılı kararında da açıklandığı üzere suçun siyasal ve ideolojik amaçlı olmadığı, tersine güncel bir zabıta olayı görünümü taşıdığı belirlenmiştir.

Atılı suçun, siyasal ve ideolojik amaçlı olduğu bir varsayım olarak kabul edil bile, suçun işlendiği yer olan Uşak'ın bağlı bulunduğu Ege ve Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulu İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemelerinde görülmekte olan davalarla irtibatlı olmadığı İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 18.3.1983 günlü, 1982/447 esas sayılı başvuru kararında belirtilen belgeler münderecatından açıkça anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, sıkıyönetim askeri mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kesin ve bağlayıcı nitelikteki kararına rağmen görevsizlik kararı veren Çankırı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 16.9.1982 günlü, esas 1981/57 karar, 1982/52 sayılı görevsizlik kararının yasaya ve yönteme aykırılık yönünden kaldırmasına karar verilmesi gerekir.

SONUÇ : Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi'nce 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca 15.12.1980 günlü, 1980/1252 esas sayılı başvurusu üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün 9.3.1981 günlü, esas 1980/995, karar 1981/115 sayılı kararı ile davaya Adli Yargı yerinde bakılması gerektiği şeklinde görev uyuşmazlığı çözümlendikten sonra, davaya bakan Çankırı Ağır Ceza Mahkemesi'nce bu sefer İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemelerinin el koyduğu suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş bulunması koşulunun mevcudiyeti kabul edilerek, davaya işbu komutanlık askeri mahkemesinde bakılması ileri sürülerek yeniden görevsizlik kararı verilmiş ise de, anlaşmazlığın niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiği

bu nedenle İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 18.3.1983 günlü, 1982/447, esas sayılı başvurusunun kabulü ile Çankırı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 16.9.1982 günlü, esas 1981/57, karar 1982/52 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 9.5.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

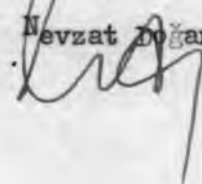
Üye

~~İsmail Oğuz~~

Üye

Nevzat Doğan

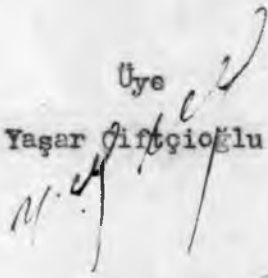
Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

Yaşar Çiftçiöğlü

Üye

Osman Kayacan

Üye

Ergun Argon

28.5

G/T.